

MILJÖUTSKOTTETS BETÄNKANDE 12/2004 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 15 § lagen om bostadsbidrag

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 11 maj 2004 en proposition med förslag till lag om ändring av 15 § lagen om bostadsbidrag (RP 88/2004 rd) till miljöutskottet för beredning.

Lagmotion

I samband med propositionen har utskottet behandlat en lagmotion med förslag till lag om ändring av 15 § lagen om bostadsbidrag (LM 21/2004 rd — Marjaana Koskinen /sd m.fl.), som remitterades till utskottet den 18 mars 2004.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- bostadsråd Raimo Kärkkäinen, miljöministeriet
- budgetråd Pekka Pelkonen, finansministeriet
- äldre regeringssekreterare Juha Rossi, social- och hälsovårdsministeriet
- jurist Mikko Horko, Folkpensionsanstalten
- utvecklingskonsult Pekka Borg, Helsingfors stads socialverk
- ordförande Herkku Hernesniemi, Boendeförbundet rf
- organisationssekreterare Ilpo Eerola, Vuokra-
laisten Keskusliitto ry.

Dessutom har utskottet fått ett skriftligt utlåtande från Finlands Kommunförbund.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en ändring av lagen om bostadsbidrag. Syftet är att förtydliga praxis i fråga om justeringen av bostadsbidragen, att göra stödsystemet mer funktionellt i administrativt hänseende och att minska de överstora utbetalningarna och behovet att återkräva bidrag. Genom lagändringen blir förfarandena i anslutning till det allmänna bostadsbidraget mer enhetliga med motsvarande förfaranden i andra system som gäller stöd till boendet.

Lagen föreslås bli ändrad så att gränsen för den ändring i månadsinkomsterna som föranleder en mellantidsjustering av bostadsbidraget höjs från nuvarande 160 euro till 300 euro. Dessutom föreslås en precisering av tidpunkten för justering av bostadsbidraget på grund av inkomstförändring. Lagändringen anknyter till det bostadspolitiska program som regeringen antog i januari 2004. Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2005.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning anser utskottet att lagförslaget är nödvändigt och motiverat. Utskottet tillstyrker lagförslaget i propositionen men med följande ändringar.

Enligt förslaget höjs den gräns som leder till att bostadsbidraget justeras under den pågående stödperioden från 160 till 300 euro. Justeringen sker oavsett om månadsinkomsterna stiger eller sjunker med minst 300 euro. Tidpunkten för justeringen preciseras till ingången av den månad då de förändrade eller nya inkomsterna förtjänas.

Utskottet anser det vara motiverat att höja gränsen för hur mycket månadsinkomsterna får stiga, eftersom den gällande gränsen lett till många justeringar och varit administrativt tungrodd. Den nuvarande gränsen är så pass låg att det har varit svårt för hushållen, åtminstone de som består av flera personer, att hålla reda på när de sammanlagda inkomsterna förändrats så att bostadsbidraget behöver justeras. Följden har varit att det ofta förekommit överbetalningar och återkrav av bidrag. En höjd gräns för justering gör systemet klarare för bidragstagarna. En höjning kan också sporra bidragstagare att skaffa små tilläggsinkomster, eftersom de inte längre lika lätt kommer att leda till att bostadsbidraget omedelbart sänks. Enligt uppgift tvekar arbetslösa att söka tillfälliga anställningar inte bara på grund av att de inte sporras till det ekonomiskt sett, utan framför allt på grund av osäkerheten när det gäller inkomsternas kontinuitet. Att ta emot deltidsarbete eller visstidsanställning kan leda till att utbetalningen av bostadsbidrag avbryts, och detta kan i sin tur leda till att en familj med låga inkomster har problem med ekonomin i flera månader.

Miljöutskottet anser emellertid att gränsen för justering bör kvarstå på 160 euro i de fall där inkomsterna sjunker. Om hushållets inkomster minskar exempelvis på grund av sjukdom eller

arbetslöshet, är behovet av ett bostadsbidrag som snabbt rättar till situationen stort. Om gränsen för justering av bostadsbidrag höjs till 300 euro även när det gäller inkomstbortfall kommer många familjer att tvingas söka andra bidrag för sin försörjning. De inbesparingar som görs i bostadsbidragen skulle således överföras på kommunerna och belasta deras anslag för utkomststöd.

Den enhetliga justeringsgräns som regeringen föreslår för både inkomstökning och inkomstminskning är kostnadsneutral. Enligt miljöministeriets uppskattning kommer statens utgifter att öka med cirka en miljon euro, om justeringsgränsen höjs till 300 euro för de fall där inkomsterna stiger, men hålls kvar på den nuvarande nivån för de fall där inkomsterna sjunker. Detta skulle innebära att anslaget för bostadsbidrag höjs med ca en miljon euro, dvs. 0,2 procent. Utskottet anser detta vara en synnerligen liten avvikelse från principen om kostnadsneutralitet. Tilläggskostnaderna måste anses vara skäliga, eftersom man på detta sätt kan få bostadsbidragen och det samordnade systemet för social trygghet att fungera väsentligt mycket bättre med tanke på den mest utsatta delen av befolkningen. Dessutom blir det mer attraktivt att ta emot jobb, vilket delvis kompenserar för de kostnader som en oförändrad justeringsgräns när inkomsterna sjunker medför. Detta sänker totalkostnaden för revideringen. Vidare går det att spara in administrativa utgifter, och systemet blir mer rimligt. Utskottet föreslår därför att justeringsgränsen kvarstår på 160 euro vid inkomstbortfall.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår utskottet

att lagförslaget godkänns med följande ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att lagmotion LM 21/2004 rd förkastas.

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av 15 § lagen om bostadsbidrag

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 4 juni 1975 om bostadsbidrag (408/1975) 15 § 1 mom. 1 punkten och 3 mom., sådana de lyder, 15 § 1 mom. 1 punkten i lag 542/2001 och 15 § 3 mom. i lag 582/2000 som följer:

15 §

(3 mom. som i RP)

Bostadsbidragets belopp justeras

1) om hushållets fasta månadsinkomster har stigit (*utesl.*) med minst 300 euro *eller sjunkit med minst 160 euro*,

— — — — —
Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Den tillämpas på de justeringar på grund av förändrade inkomster där justeringstidpunkten är 1.1.2005 eller senare.

(2 mom. som i RP)

Helsingfors den 10 juni 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pentti Tiusanen /vänst
vordf. Satu Hassi /gröna (delvis)
medl. Susanna Haapoja /cent
Hanna-Leena Hemming /saml
Rakel Hiltunen /sd
Tuomo Hänninen /cent
Antti Kaikkonen /cent

Mikaela Nylander /sv
Heikki A. Ollila /saml
Säde Tahvanainen /sd
Satu Taiveaho /sd
Unto Valpas /vänst
Ahti Vielma /saml
Pia Viitanen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Ekroos.